

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 40 Lei
Pe 6 luni . . . 20 Lei
Pe 3 luni . . . 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Momente.

Peste toate momentele zilei de 3/15 Maiu ale acestui an se ridică serbarea națională a Blajului. Prevestitoare sigură ale unor serbări din ce în ce mai grandioase, așa cum va ști să le facă sufletul recunoscător al neamului, serbarea din anul acesta s'a impus prin înălțimea morală și curățenia spiritului de care a fost animată. Evocarea dela »piatra libertății« ale faptelor pătrunse de cea mai înfocată iubire de neam a generației dela 1848, ca și încununarea mormântului unuia dintre conducătorii acelor vremuri, Axente Severu, și nu mai puțin cele ce s'au rostit către miile de țărani dela înălțimea balustradei din fața sfintei catedrale, au fost deopotrivă puse în serviciul aceluiaș gând patriotic: de a servi cât mai cu folos neamul și țara întregită. Nimeni din ceie au luat parte la aceste serbări, n'a putut să nu simtă în inima sa fiorul sfânt al unui idealism care te curăță și te înalță. Iar sborul simbolic al cucerătorului aviator trimis de geniu armatei desrobitoare, a încununat măreția serbării, dându-ne o garanță sigură, că ceea ce se petrecea între noi, nu este vis, ci aievea. Idealul ce ne-a încălzit pe toți în trecut este înfăptuit pe de-a-ntregul; iar ceea ce ne preocupă de astăzi încolo: învierea morală a neamului nostru, se va înfăptui și el de sigur. Dacă nu astăzi, — ca mâine!

Dovada cea mai bună pentru această trezire la o mai creștinească viață este congresul general al societății ocrotirea orfanilor, ținut la Cluj, tot în ziua aceasta de praznic. Chiagul acestei societăți, menite a sări în ajutorul celor donăsite de mii de orfani, rămași după ceie ne-au dat unitatea națională, este doar spiritul milei creștine, care la rândul său nu poate încolți cu adevărat decât în inimi cari sunt lipsite de ceea ce se cheamă păcatul. Și dacă congresul a știut să întrunească în serviciul acestui gând atâta lume aleasă, nu putem crede să nu avem dreptul a saluta și aici: zorile ultimei și celei mai minunate învieri, spre care trebuie să tindem cu toții.

La București, ziua de 3/15 Maiu ne-a adus deschiderea sesiunii generale a Acaemiei române. Coincidența aceasta, probabil numai întâmplătoare, ridică și ea măreția zilei noastre de praznic. Ca cea mai înaltă instituție de cultură românească, care chiar din începuturile sale dela 1866 a realizat unirea sufletească a tuturor Românilor prin alegerea membrilor săi din toate provinciile locuite de Români, Academia simbolizează cele mai înalte preocupări ale sufletului românesc, și între acestea, desigur nu la locul din urmă, și preocuparea de-a confirma în această curățenie toate energiile de viață ale țării. Anul acesta a murit și ultimul membru al ei din prima generație dela 1866, macedoneanul I. Caragioni, și cu el se încheie un capitol, capitolul biruinței naționale. Noua generație trebuie să deschidă al doilea capitol, al învierii morale a neamului nostru, și aceasta, nu ne îndoim, va trebui să se încheie tot atât de biruitor ca și primul.

Blajul de azi.

(=) Este Blajul serbării naționale din 3/15 Maiu al acestui an.

Haina de ocazie, haina mândră pe care Blajul n'a mai îmbrăcat-o de mult, ori poate nici când până acuma, n'a putut să înșele pe nimeni. Din cadrul de frunziș, care împodobește toate institutele Blajului, dintre multele flamuri naționale, cari fălăiau în vânt pretutindeni și mai ales de sub straietele de sărbătoare ale mulțimei adunate cu miile, se desprindea sufletul Blajului, cu aceea putere și vigoare, care nu se poate improviza la ocazii, ci trebuie câștigată cu trudă, prin o muncă stăruitoare din zile de lucru.

Ca în atâtea alte rânduri ale trecutului său glorios, Blajul a făcut și de astădată dovada cea mai eclatantă, că este deplin conștiu de rolul care-i revine în frământările neamului nostru.

Animat de sentimentele celui mai cald și mai avansat patriotism, el nu s'a mulțumit astăzi cu fluturarea unui steag național de pe vârful catedralei și nu s'a mărginit la înfăcărarea steapă a sentimentului național, ci a căutat să canalizeze acest sentiment în alvia singură mântuitoare pentru noua noastră încheiere de stat, alvia unei munci cinștite, puse cu maximum posibil de desinteresare în serviciul neamului și al țării. Blajul a înțeles, că după împlinirea visului nostru de veacuri, pentru care cu atâta abnegare și-a dat tributul său de muncă și jertfă, i-s'a deschis acum un nou câmp de lucru, în care n'a pregetat să se pogoare în primele șiruri pentru a trage o brazdă, cu îndemânarea câștigată în școala trecutului său atât de activ.

În aceasta vedem noi importanță deosebită a serbărilor naționale din Duminica trecută ale Blajului. Toți factorii cari au contribuit la reușita acestor serbări, au fost, mai mult ori mai puțin conștient, sub puterea atmosferică a acestui curent, care a dat întregii serbători timbrul unui al doilea 48, unui 48 al eliberării noastre din cătușele destrăbălării și ale necinștelor cari ne sugrumă. Precum la 1848, anul desrobirii noastre din jugul iobăgiei, s'au ivit zorile învierii noastre naționale, realizate în sfârșit în zilele noastre, tot astfel s'au ivit în zilele bogate în lumină ale deplinei noastre libertăți naționale de astăzi,

zorile învierii noastre de mâine. Și precum atunci, pământul Blajului a fost acela pe care s'au înfrățit cele 40,000 spre a jura că vor lupta pentru aceea înviere, tot astfel și acum pământul Blajului este care a înfrățit mulțimea în jurământul, nu mai puțin solemn, de a lupta din toate puterile pentru această a doua desrobire. Cel dintâiu pământ s'a chemat de atunci »câmpul libertății« iar acesta se va chema de acum »mântuirea catedralei« din Blaj.

Este indiscutabil. Pentru că serbările de 3/15 Maiu ale acestui an au stat hotărât și pe de-a-ntregul în serviciul acestui gând. A vedea în ele numai o neînsemnată serbare școlară, este o degradare a importanței lor și înseamnă a încerca să le despoiu de elementul ce singur le poate da o însemnatate pentru viitor. Celce totuș ar face-o, ar dovedi numai că n'a putut să pătrundă vibrarea tainică a radiului de adâncă moralitate care desprinzându-se din zidurile sfintei catedrale a Blajului, a condensat în inimi energia vitală a unei mari lupte pentru această a doua înviere.

Dar nici nu se poate aceasta. A încerca așa ceva înseamnă a te pune în față cu cele petrecute la aceste serbări. Căși, începând cu preludiul, ținut puțin în surdină, care s'a auzit de pe amvonul mitropolitului nostru, și trecând peste spiritul care a animat discursurile evocatoare ale trecutului dela »Piatra libertății« și dela mormântul lui Axente, până la cele ce s'au spus atât de răspicat în fața catedralei și mai apoi la banchetul dela vladicie, împreună cu omagiul tinerimei noastre dela toate școlile pe care a ținut să-l aducă celui ce per eminentiam reprezintă acest spirit al Blajului, în calitate de șef al bisericii noastre, sunt tot atâtea momente, cari nu admit decât o singură interpretare: pe care am dat-o.

Acesta e Blajul de azi. În contra lui s'au spus atâtea în timpul din urmă. Unii au crezut că pot arunca cu tina invidiei, care cum știm este oarbă, chiar și asupra trecutului său atât de luminos și atât de curat. Dar aceștia n'au reușit, căci tina ce o ridicase din băltoaca inimei lor murdare se desființase în bătaia razelor de lumină și căldură națională a acestui trecut, înainte de a putea să-l stropească. S'au găsit însă alții, cari închinându-se în fața trecutului, spun cu tărie că rolul Blajului s'a încheiat, că menirea lui viitoare este

de a trăi din gloria și vrednicia acestui trecut.

Și iată, că nu este așa! Blajul de mâine își are rolul său foarte important, cu o menire chiar mult mai însemnată decât aceea din trecut. Și *Blajul de azi este conștiu, în deplină măsură, de această menire*. El va căuta să-și împlinească rolul care-i revine, dupăcum a dat dovadă că știe s'o facă, în legătură cu serbările din anul acesta.

Serbările de 3/15 Maiu.

Cadrul în care s'au desfășurat a fost deosebit de serbătoresc. Cu adevărat cadru de zile mari: pretutindeni podoabe de frunze și flamuri, cu toții în haine de mare ținută și sufletul tuturor rădea parecă de bucuria acestei zile.

Oaspeții

Incep să sosească încă din prezidiu. Cei dintâi sunt grupul de universitari (studenți și studențe), cari vin de la Cluj sub conducerea dd. profesori *Borza* și *Grințescu*. Ei vin mai înainte pentru a face din acest prilej o mică excursie științifică în împrejurimile Blajului.

Trenurile de seară și mai ales cele din dimineața serbării ne aduc *tinerimea școlară*, cu profesorii în frunte. Iată școlile cari au fost reprezentate: Liceul de băieți »Tim. Cipariu« — Ibașfalău (2 prof. 45 elevi); liceul »Mihailu Viteazul« — Alba-Iulia (2 prof. 20 elevi); liceul »Regele Ferdinand« — Turda (2 prof. 20 elevi); liceul »Gh. Barițiu« — Cluj (2 prof. 15 elevi); școlile medii de fete din *Dicioșanmărtin* (2 prof. 10 eleve), *Turda* (1 prof. 10 eleve), *Aiud* (2 prof. 15 eleve), *Hunedoara* (4 prof. 20 eleve); școala medie de băieți din *Uioara* (2 prof. 20 elevi); școala de arte și meserii din *Cluj* (10 elevi); apoi școala normală de băieți din *Zălau* (1 prof. 10 elevi).

Afară de cei de mai sus, Clujul universitar ne-a mai trimis o întreagă ceată de profesori și intelectuali. Încetăm pe profesorii de la universitate: *Ștefănescu-Goangă*, *Bratu*, *Maior*,

Opreșcu, apoi dd. *Iuliu Maniu*, *G. Precup*, deputatul *Sever Dan*, prof. *A. Bena*, Dr. *D. Szabo Godolan*, pâr. *St. Roșianu*, *N. Costea* și alții. Din alte centre mai apropiate, și mai ales din satele din jur au venit intelectualii în număr aproape complet, în fruntea poporului. Au fost reprezentate, unele foarte bine, următoarele sate: *Ciufud*, *Tiur*, *Mănărade*, *Spătaș*, *Calvasăr*, *Cergău*, *Roșia*, *Veza*, *Sancel*, *Spini*, *Iclod*, *Ochișoara*, *Crăciunel*, *Bucerdea*, *Cisteiu*, *Obreja*, *Mihalț*, *Glogoveț* și *Lunca*.

In catedrală.

Serviciul divin s'a început la ora 8 $\frac{1}{2}$ când biserica era deja tixită de lume. De mult n'a avut aceasta bătrână catedrală un aspect mai serbătoresc ca în ziua de astăzi. Toate reuniunile din Blaj (meserieși, pompieri, femeile), sau prezentat în corpore, sub flamuri. Deosebit de impunătoare sunt multele stegulețe ale grupelor de cercetași, dintre cari unele îmbrăcate la fel în uniforme de serbătoare.

Sf. liturghie o servește însuși mitropolitul *Vasile*, încunjurat de 12 preoți și 2 diaconi. Mulțimea de clerici, cari fac slujbele mai mărunte ridică și mai mult fastul serbării. Corul e bine ținut de elevii și elevele școlii normale din loc, sub conducerea d. prof. *Eugen Hopârteanu*.

O scurtă, dar frumoasă predică a Mitropolitului, brodată din înalte considerații de ordin moral pe fondul național imbiat de praznicul zilei, deschide seria discursurilor din ziua aceasta.

Defilarea.

După sf. liturghie, publicul care încăpuse în catedrală, a privit defilarea mulțimei. Piața »*Inocențiu M. Clain*« era plină de oameni, cari au început să se miște, în sunetul muzicii de la *Brateiu*, spre serbarea de pe câmpul libertății. Ordinea deosebită, susținută de echipa de aranjieri, pusă sub conducerea d. prof. *Flavin Domsa*, a făcut ca, cu toată mulțimea imensă, defilarea să trezească impresia unui rău, care curge maestos în alvia-i largă.

La »piatra libertății«.

Serbarea de aici s'a început cu ceva întârziere, care și-a urmat apoi drumul. Pe ridică-

tura din fața pietrei apare figura simpatică a canonicului *Dr. V. Macaveiu*. Imbrăcat în mare ținută, cu graiu potolit dar plin de căldură cieste cuvântul festiv. Mulțimea ascultă'n tăcere minunata istorie a mișcărilor naționale dela 48 pornite din Blaj, când iată, dintr'odată tăcerea se frânge. Pe orizontul dinspre *Mănărade* se ivește un aeroplan. Lumea înțelege numai decăt: cineva a avut gândul frumos, să ridice praznicul nostru. Dar cine poate să fie? Vorbirea trebuie întreruptă, căci mulțimea agita batiste aelamând pe aviatorul necunoscut, care în sboru-i de vultur face virajuri deasupra câmpiei și a catedralei. Este soba armatei desrobitoare, care prin un foarte mișcător ordin de serviciu a ținut să fie între noi prin bravul locotenent aviator ardelean *Ioan Sava* din *Ghișasa de sus* (*Sibiu*), pornit, la ordinul loc. colonel *Ieremia*, din centrul de aviație de la *Tecuciu*.

Abia târziu după aterizare se poate continua serbarea începută. Discursul sfârșește apoi în curând, în aplausele sincere ale tuturor și pe podiu este ridicat, așa cum sosise, solul intraripat al unirii noastre pe veci cu patria mamă. Primit cu urale nesfârșite, emoționat până la lacrimi; cari se furișau și în ochii altora, nu putu rosti un singur cuvânt. Dar acest discurs al său a fost mai grăitor decăt toate.

Clericul *I. Racofan* recitează apoi un fragment bine ales din discursul lui *Bărnuț* de la 48, după care adunarea e salutată, în numele universității din Cluj, din partea d. prof. *Ștefănescu-Goangă*. Mai vorbește d. *Gavrilă Precup* încheind cu propunerea, primită cu însuflețire, să se inițieze o colecție publică pentru a ridica pe acest câmp, alături de piatra simbol al sugrumatei libertăți de până acum, un vrednic monument al realizării idealului nostru național de la 1848.

Cu putere se intonează apoi cântecul »*Deșteaptă-te Române*«, în sunetele căruia, mulțimea trece în fîntirimul bisericeții parohiale

La mormântul lui Axente.

Aici vorbește fostul deputat, d. profesor *Alexandru Lupeanu*, meșterul scriitor popular care îngrijește »*Unirea Poporului*«. Evocând cu multă măiestrie umbrele figurilor mari cari odih-

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Cuvânt de deschidere

rosfît de I. Preasfințitul episcop *Iuliu* al *Gherlei* în sinodul eparhial ținut în 12 Maiu c.

Venerat Sinod!

»*Cred într'una, sfântă, catolică și apostolică Biserică*«. Acest crez este sufletul vieții noastre, care ne-a susținut în frământarea grea a luptelor din trecut. Cu acest suflet întreg și neprihănit, îmbrăcat în cel mai curat naționalism, au lucrat și au suferit părinții și strămoșii noștri pentru întruparea visului de veacuri, realizarea căruia pronia cerească ne-a hărăzit-o nouă să o ajungem.

Cu acelaș suflet întreg și neatins am intrat noi în viața nouă a neamului întregit.

Acelaș crez nealterat al părinților noștri îl simțim dându-ne toată energia vieții, carea dorim să o angajăm întreagă în munca sfântă de viață dătătoare, pentru neamul din care suntem fericiți a face parte.

Acest suflet credincios al bisericii mele izvor de atâta bine pentru trecut, este chemat să rodească înmîit pentru viitor, în deplina libertate a ființei sale.

Dar acest suflet trebuie păstrat curat și neprihănit, ținând veșnic aprins focul sacru al credinței însuflețite prin fapte.

Sufletul atît de energic și viguros în toiul luptelor, nu arareori lăncezește cu instăpânirea liniștei.

Pentru stringerea legăturilor sfînte între frați și pentru căutarea mijloacelor potrivite pentru efectivă apărare a sănătății sufletului bisericii noastre sfînte, carea este chemată să-și ia partea întreagă din munca uriașă de renaștere sufletească a scump neamului nostru, a-ți alergat aici, preaiubiți apostoli ai bisericii lui *Hristos*.

Bine ați venit venerați Frați! Cu *Isus Hristos* cel înviat din morți, din tot sufletul *Vă zic*: pace vouă.

Primiți pacea lui în sufletele voastre și apoi chibzuți căile păcii pentru sufletul bisericii întregi.

Credincioșii noștri n'au putut rămâne neatinși de frământarea sufletească mondială, izvorită din marea durerilor a celui mai înfricoșat războiu. Și dacă în întunerecul acestor frământări sufletești n'au rătăcit, deși în multe s'au poticnit, a fost iarăș pentrucă biserica prin făclia credinței le-a luminat cărarea, arătându-le răsplata acelei credinți și a suferinții părinților, întru împlinirea întregirii neamului lor.

Cu toate acestea răul nu este înlăturat, sufletul nu este vindecat. Și asi trăim în deplină revoluție socială sufletească.

Primejdia degenerării este continuă. Iată necesitatea imperioasă a îmbrățișerii tuturor mijloacelor pentru apărarea sănătății sufletului

bisericii, care este turma cuvântătoare grijei noastre incredințată și prin aceasta a neamului nostru. Sămânța rătăcirii, adusă din străini, începând să incolțească nu întârzie să-și arete roadele nefaste, ducând în rătăcire unele suflete slabe.

În primul rând dar, este necesară pentru apărarea sănătății sufletului poporului intensificarea apostolatului sfânt, întărind credințioșii în credința părinților lor, ferindu-i cu grije de apostolii rătăcirii, strecurați din afară.

Urmând glasului imperios al inimei, care mă chiamă în mijlocul poporului credincios, împlinind cea mai de frunte îndatorire a slujbei sfînte care apasă greu umerii mei nevrednici, dupăcum v'am promis în sinodul diecezan ținut în toamna anului 1919, am apucat calea apostolatului viu și în decursul alor 6 săptămâni în vara și în toamna anului 1920, am cercetat 82 de sate de pe valea *Someșului* și din *Selagiu*, pontificând în fiecare zi, ținând slujbă potrivită în satele vizitate în după amezzi, vestind pretutindenea credincioșilor iubiți cuvântul evangheliei, cuvântul dragostei lui *Hristos*. Am făcut astfel abia începutul acelei cărări, carea, cu ajutorul Atotputernicului, voi încerca a o urma neîntrerupt, an de an, până ce Preamilostivul putere îmi va împrumuta.

În acest chip am crezut, Venerați frați, să încep intensificarea apostolatului sfânt pentru primenirea sufletului bisericii mele, pentru binele neamului întreg și pentru consolidarea

demnând-o la muncă și cinste, căci numai așa se va arăta vrednică de mării dascăli ai Blajului.

Concertul

A fost unul din punctele de forță ale manifestărilor tinerimii dela școlile Blajului. Pregătit cu foarte multă grijă, am putea zice chiar cu o scrupuloasă meticolositate, care caracterizează atât de avantajios pe cele a aranjat acest concert, d. prof. *Heinz Helmann*, prestațiile elevilor noștri au întrecut toate așteptările. Părțile de cor, mai ales din fragmentul operii lui Wagner »Rienzi«, pe cari le cântau fără note și totuș cu atâta precizie, au pus în lumină străduințele extraordinare depuse pentru instruirea elevilor.

Foarte mult a plăcut »Suspine« de *A. Bena*, profesorul dela conservatorul de muzică din Cluj, aplaudat cu putere de sală întreagă și care, în schimb pentru frumosul succes și înaltă bucurie ce i-a prilejit, a sărutat pe frunte pe tineră elevă de cl. II liceală *Zoe Laghiu*, solista supran, un frumos talent care promite mult. Dl *Helmann*, el însuș un compozitor de valoare, a fost răsplătit cu aplauze des repetate mai ales după frumosul său »marș festiv«, unul din cele mai gustate puncte ale concertului.

După concert, elevele și elevii școlii normale au dansat, în costume naționale, frumoase jocuri naționale, o potrivită trecere dela concert la

Petrecerea de vară

care cu toată îmbulzeala ce era — chiar și în sala cea mare de gimnastică —, a încheiat serbările zilei în acordurile minunate de bucurie și fericire ce se putea ceti pe fețele tuturor pentru reușita acestor serbări, cari nu se vor șterge curând din amintirea celor ce au luat parte la ele.

Întreg aranjamentul lor laudă gustul și priceperea celor doi directori ai liceelor noastre, *Augustin Caliani* și *Traian German*, pe umerii cărora a zăcut aproape toată greutatea părții materiale a acestor serbări.

Încheiem acest raport cu conștiința liniștită de a fi relevat toate momentele de seamă și de a le fi prezentat în culoarea adevărată.

Raportor.

25%

Era în vara anului 1906. Anul expoziției naționale din București. Trecuți prin controlul finanțelor unguri, vr'o șase studenți universitari stam veseli în gara Predeal, așteptând plecarea trenului. Nu știam ce să facem de bucurie; stam pe pământul României. Stăpâniți de neastâmpăr copilăresc ieșiam și intram iarăș în sala de așteptare. Luam pământ din pământul scump și-l mângâiam în palmă... Cu cele câteva zeci de coroane în buzunar mă credeam omul cel mai fericit. Făceam economii posibile și imposibile, de multe ori mâncam odată în zi, numai ca să pot îndelunga timpul șederii în Țară. Cu naivitate copilărească înfrumusețam tot ce vedeam în capitală și în excursiile ce am făcut în vreme de patru săptămâni. Dâmbovița ni-se părea neasemănat mai frumoasă decât Dunărea, și palatele din București mai încântătoare decât toate palatele Budapestei.

Un singur lucru a fost care ne-a răcit entuziasmul național. Am căutat în capitală și în provincie biserici, și am aflat numai niște bisericuțe, adevărate miniaturi, mici și neîncăpătoare. Și nu știam făcutu-s-au bisericile mici din vina credincioșilor care nu le cercetau, ori că creștinii au fost nevoiți să încunjure biserica, tocmai fiindcă cei cu cădere nu s-au îngrijit de biserici potrivite. Tot atât de dureros ne-au atins celelalte experiențe și informații despre bagatelizarea religiei, educația neîngrijită a clerului, lipsa educației religioase a tinerimii. Ne-a durut, văzând, că biserica soră din România liberă, gătită și îngenunchiată de îmbrățișările zilnice ale politicianismului nu poate să-și împlinească misiunea.

După desrobirea tuturor Românilor am nădăjduit o îndreptare a chestiilor religioase. Vedem însă, că această credință a fost o sinamăgire. Dimpotrivă, se simte o tendință puternică de a întinde molima indiferentismului religios și în provinciile desrobite, unde până aci pulsa o viață religioasă mai adâncă. Așa în privința educației religioase am văzut încercarea nenorocită a lui O. Ghibu de a reduce numărul orelor de religie. Acum vine a doua

încercare mai primejdioasă: cu 1 April 1921 salariile profesorilor de religie sunt reduse cu 25%.

E primejdioasă această lovitură dată învățământului religios, fiindcă luptând pentru ștergerea acestei nedreptăți, poți fi învinuit de egoism. Da, nu pot tăgădui, că în aceste vremi extrem de grele, când profesorul de alte studii și măestrul asimilați abia pot răsbi cu leafa inițială de 1100 lei, e o lovitură foarte grea pentru profesorii de religie reducerea salariului cu 25%. Aș fi fățarnic, dacă n'aș recunoaște, că mă jicnește faptul, că profesorul de religie cu bacalaureat, cu studii academice ori chiar universitare e pus în urma măestrilor cu 4 clase de liceu. Aceștia cu 15 ani de serviciu sunt asimilați și primesc leafa profesorilor cu calificare completă, iar profesorul de religie rămâne pentru totdeauna în inferioritate. Mă doare, că nu se respectă drepturile câștigate.

Dar mai mult mă doare, că prin ordonanța aceasta, de o tendință vădit francmasonică, se bagatelizează religia și se împiedică în mod indirect reușita educației religioase. Uite, de ce. Profesorii de religie, primejduți în existență, vor fi nevoiți să pretindă și cei cu cădere vor trebui să li dea voie să ocupe funcții laterale, slujbă de capelanș, a. Natural, că de aci încolo profesorul de religie nu va putea să se ocupe numai de marea problemă a educației morale, ci va trebui să alerge în dreapta și în stânga, ca să-și câștige pâinea de toate zilele.

Se impune dela sine întrebarea: Este nevoie în România de creșterea religioasă a tinerimii? Fi-va spre folosul țării o generație de intelectuali — conducători de mâine a neamului — religioși, morali cu caracter integru? Dacă da, atunci să dăm tot concursul și sprijinul acelor care în primul rând au menirea de a forma caractere.

Cerem intervenția energetică a arhierilor noștri.

Dr. Alexandru Ciplea.

Cereți pretotindenii „Unirea“!

noastră primită dela El. „Iară nu pentru această numai mă rog, ci și pentru cei ce vor crede prin cuvântul lor întru mine, ca toți una să fie, precum Tu Părinte întru mine și eu întru tine, ca și ei întru noi una să fie, ca lumea să creadă, că tu m'ai trimis“ (Io. 17, 20—1). Prin unitatea noastră desăvârșită întru dragostea lui Hristos, carea o propovăduim, să cunoască lumea că suntem învățăceii lui Hristos Isus.

Organizația bisericii dovedită atât de puternică în trecut vom desăvârși-o prin desăvârșirea organismului nostru autonom, în proximal Conciliu provincial, care neputându-se ține până acum, după cum s'a cerut și în sinodul trecut, se va convoca în viitorul cel mai apropiat și acolo vor afla rezolvire toate chestiile vitale, cari în sinodul din toamna anului 1919 s'a hotărât să pertracteze în acel Conciliu.

Frații protopopi vor trebui să fie totdeauna conștii de marea însemnătate pentru viața bisericii a slujbei ce o poartă, știind, că prin ei trebuie să se resimțescă deslușit pulsul organismului viu al acestei biserici. Pentru aceea tot aici vor fi a-se lua unele măsuri referitoare la îmbunătățirea administrației interne.

Toate străduințele noastre spre bine în mai mare parte ar rămâne paralizate, în lipsa unei preze cu adevărat creștinești, pătrunse de adevăr. Pentru aceea se va aduce în desbă-

tere sprijinirea acestei preze, prin care, ajungând azi în mâinile cele mai chemate, credem tare că toată muna noastră pusă întru regenerarea societății, va trece rodind insutit în circulația vieții acestei societăți.

Și mai presus de toate să punem suflet în viața noastră. Toate lucrările noastre să fie străbătute de sufletul creștinesc, care este dragostea. Aduceți-Vă aminte Frații mei, de cele din urmă cuvinte ale Mântuitorului din rugăciunea dumnezeiască, rostită înainte de patimele Sale dătătoare de viață: „Și am arătat lor numele tău și-l voiu arăta, ca dragostea cu care mai iubit pe mine întru ei să fie și eu întru dânșii“ (Io. 17, 26).

Aceasta-i ființa bisericii lui Hristos acesta-i crezul nostru, acesta-i sufletul nostru. Acest suflet curat și neprihănit al părinților noștri, acest suflet creștinesc plin de dragoste, l-am adus noi spre a-l închina neamului întreg spre muncă sfântă și de viață dătătoare. Pentru aceea ne-a fost nespuse de mare durerea când de o vreme încoace acest suflet, această viață intimă a noastră, acest crez al nostru, a fost adânc jicnit de o campanie fără suflet, și a fost rănită cea mai adâncă convingere a ființei noastre.

Și dacă n'am dat glas durerii până azi n'a fost nici din lipsa de viață, nici din lipsa conștiinței drepturilor sfinte inalienabile la cea mai deplină viață, ci a fost din maturitatea gândirii și din grija mult chibzuită pentru binele nostru al tuturor.

Dar când tot mai des se repetesc enunțiații din partea chiar a celor, cari sunt puși îndrumători spre calea păcii și a dragostei, eu la rândul meu încă voi rosti o rugămintă caldă, dară tot așa de tare și cu ferestrele deschise, ca să se audă până la cele mai îndepărtate colțuri locuite de un suflet de român — să se înceteze cu încercările de desbinare a fraților de acelaș sânge azi, când trupul acestui neam sângerează încă din mii de răni, care sânge este al nostru al tuturor și cari răni sunt chemați să le vindece toți frații acestui neam. Și dacă dragostea lui Hristos, cari pretind, că o propovăduiesc, nu-i împiedecă dela această încercare criminală, atunci li voiu ruga în numele veacului al XX-lea să înceteze de a se face privescerea lumii, pentru că de judecata acestui veac a adevăratei democrații și a deplinei libertăți de gândire nu-i va putea scăpa nici un privilegiu din lume. Vrem să o știe de pe acum tot sufletul românesc, că noi luptăm între frați n'am vrut-o și nu o vrem. Vina nu va fi a noastră. Aceasta o rostesc din unanimitatea clerului întreg, manifestată în hotărârile sinoadelor protopopești, cari toate au cerut să se pună la ordinea zilei în sinod, chestia concordatului. Glasul alor aproape 500 preoți l-am ascultat și voi venerați Frații, vă veți putea spune cuvântul, adus dela ceice v'au trimis aici.

Dară noi, suflet curat voim să zidim întru noi, sufletul dragostei bisericii lui Hristos. Întru

nesc în acest »panteon al neamului nostru«, oratorul nu uită să îndrume la înaltul simț de moralitate, care a determinat acțiunea tuturora. Deosebit insistă asupra rolului prefectului de legiune *Axente Severu*, dela nașterea căruia s'au împlinit de curând 100 de ani.

Soarele trecuse de miezul zilei, când mulțimea ce părea deja obosită se adună

In fața catedralei.

La 1848 mișcarea se pornise aici, în jurul mănăstirii. Cum însă mediul se dovedise prea strâmt pentru lumea câtă se adunase, dar și pentru că dorul după libertatea înăbușită atâtea veacuri cerea un mai larg și mai liber teren de manifestare, adunarea a trecut pe câmpul *Târnavelor*. Acum s'a făcut întors. În era deplinei libertăți, praznicul s'a început, cum era și firesc, pe câmpia largă a libertății, pentru că să se mute apoi în cadrele mai înguste din piață, unde în fața catedralei, lumea să se poată cobori în adâncul sufletului său pentru a vedea dacă nu este cazul, să mai desăvârșească cumva opera ce s'a înlăptuit până acum.

Lumea simțea, că mai e ceva de făcut. Libertatea națională câștigată este numai ogorul, care trebuie muncit. Și munca s'a început rău. Dumnezeu știe cum și de ce, peste sămânța cea bună sămănată de Domnul țarinei noastre, omul vrăjmaș a aruncat sămânța neghinei. Și aceasta amenință să copleșească rodul cel bun. Răul, destrăbălarea, și ticăloșia și-au ridicat cutezător capul în țara întreagă, strângând tot mai mult în cătușele sale cinstea și munca, fără de biruința cărora ne ducem țara la groapă. După învierea națională, neamul întreg, spiritul bun al neamului nostru, sirigă după o atâ înviere, *învierea morală* a conștiinței noastre amorțite.

Stăpânit de aceste gânduri mulțimea imensă a ascultat cu multă paciință și dragoste pe oratorul din fața catedralei, care a știut să se facă ecoul puternic al acestor noue credințe. Este d. profesor *Dr. Alexandru Rusu*, fost deputat și secretar general la culte, directorul acestei gazete. Mănecând dela salutul creștinesc »Hristos a înviat«, el a desvoltat cu dibăcie ideile cari veneau să conchidă la descătușarea neamului nostru din lanțurile celei mai nouă robii, neasemenat

mai periculoase decât cea de până acum. Sub impresiunea cântării de Paști »Să se scoale Dumnezeu și să se risipească dușmanii lui«, poporul a făcut un nou jurământ, de a lupta cu toate puterile pentru ași câștiga și libertatea aceasta.

Creștinismul a pornit din orașe, pentru a cuceri pe urmă și satele cele mai ascunse; noua încreștinare trebuie să pornească dela satele pline de atâta sănătate morală, încât neapărat pot să învie din morți orașele putrezite în parte de apele imoralității crescânde. — Și Blajul ține să meargă în fruntea acestor sate creștine!

Încălzit de aceste idei, mulțimea dorește să audă cuvântul de autoritate al dlui *Iuliu Maniu*, Bărnuțiu de astăzi al Blajului. Și el se execută, ridicând auditorul pe culmile înalte ale iubirii de țară și neam, și arătându-i că dacă privește de acolo frământările agitate ale zilelor noastre, cât de mărunte apar ele în perspectiva depărtării. O orientare cuminte, cum trebuie să ni-o câștigăm cu toții, nu se poate avea decât de pe aceste înălțimi.

Deputația.

S'a esmis apoi o deputație, în frunte cu d. Maniu care să prezinte I. Preasfinției Sale mitropolitului, omagiul adunării întregi, rugându-l să trimită din acest prilej o telegramă Majestății Sale Regelui, întemeietorului României noastre întregite.

În numele deputației a vorbit d. *Iuliu Maniu*, stăruiind asupra legăturii dintre scaunul arhieresc al Blajului și mișcările naționale din acest centru. În răspunsul său *Mitropolitul* relevă câteva momente mai puțin cunoscute (cum este și chestia limbei protoelare a mitropoliei), pentru a arăta, cât de românesc a știut acest Blaj să-și păstreze sufletul, chiar și în cele mai grele vremuri, când alții au defecționat dela crezul acesta.

Banchetul.

Masa s'a luat parte la mitropolie, parte la restaurantul »Transilvania«, unde comuna Blaj a ținut să ospeteze pe ceice au încăpură la mitropolie. Și aici și dineolo s'au rostit frumoase toasturi, ținute în spiritul elevat al întregului

program al serbării. Dintre cele rostite la mitropolie remarcăm deosebit cuvântul d. prof. *Stefănescu-Goangă*, care a subliniat curentul ce s'a pornit în cadrele acestor serbări pentru învierea morală a țării. Felicită Blajul și prin acest Blaj biserica și pe oamenii pe cari i-a dat (între cari d. Maniu) pentru pornirea acestui curent atât de necesar: o adevărată binefacere pentru neamul întreg. Deosebit de important este și cuvântul spus de consilierul la curtea de apel din Timișoara *C. Axente*, un nepot al lui *Axente Severu*, care a stăruiat asupra secretului, că de unde are Blajul puterea regenerătoare națională și morală, de care a dat atâta dovadă și astăzi. O găsește în legăturile sale cu apusul luminat, cu Roma papală, căpetenia tuturor fraților noștri de sânge latin.

După masă întreg publicul s'a desfășurat în frumoasele

Exerciții de gimnastică

ale tinerimei școlare din localitate și de pe aiurea. Ele au învederat grija deosebită ce se pune la aceste școli ale Blajului și pe educația trupului și nu mai puțin zelul deosebit al dd. prof. *Suciu*, *Băgăian Boeriu*, cari au condus aceste deprinderi frumoase. Deosebit au plăcut mișcările elevelor dela liceul de fete din loc, pe cari lumea nu se mai sătura să-le vadă în uniforma lor drăgălașă, purtând fiecare câte un steguleț tricolor, poate ca un prevestitor al rolului pe care, tot mai mare, va trebui să-l ia femeia română în viața publică a neamului. Și ne gândim că tocmai sub raportul regenerării noastre morale este locul să așteptăm foarte mult dela sufletul delicat de femeie, incapabil de-a se dejosii în cloacă miazmelor ucigătoare!

Înaintea mitropolitului.

După aceste deprinderi, tinerimea dela toate școlile a trecut în parcul din fața curții mitropolitane pentru a prezenta omagiul său șefului bisericii române unite, susținătoare școlilor unui atât de înalt patriotism creștin. La salutul omagial rostit în numele ei de d. prof. *Dr. Alexandru Rusu*, înalt Preasfințitul atrage deosebită luare aminte a tinerimii asupra celor petrecute acum și'n trecut în jurul acestui scaun arhieresc, în-

patriei noastre scumpe. Sufletul credincios și bun al poporului meu, cu toată frământarea lui, l-am aflat nealterat. Are însă lipsă de grija noastră, care nu-i iertat să i lipsească. Ajutorul vostru îl cer dar și în vizitațiile cari vor urma, pregătind voi sufletul poporului pentru primirea cuvântului evangheliei lui Hristos. Iar aici să aflăm calea mai potrivită a intențificării apostolatului din partea clerului întreg, care zi și noapte petrece cu turma cuvântătoare lor incredințată. Și în primul rând sufletul acestui apostolat vor fi sfințele misiuni.

Șirul apostolilor lui Hristos întru câtva s'a rărit. Unii dintre frați, învinși de grija zilei, au luat altă cărare pentru as gurarea trupului. Aceștia din fericire nu sunt numeroși.

Mai dureroasă este pierderea tinerilor leviți, cari n'au avut tăria până în sfârșit, de a lua jugul blând al preoției și al apostolatului sfânt a lui Hristos. *Ne preocupă dar și lipsa de preoți.*

Unanimitatea hotărârilor sinoadelor protopopești, de a nu deschide cursuri sumare pentru pregătirea necompletă a candidaților de preoție, ne-a servit dovada mângâitoare, că preoțimea acestei biserici este conștie de treapta înaltă a pregătirii sale sufletești și a demnității cu carea trebuie împlinită această slujbă. Această conștiință promite multă mângâiere pentru biserica din care fac parte.

Conștie de pregătirea ei superioară și de importanța misiunii sale ce are de a o împlini

în sinul societății din carea face parte, *preoțimea*, dupăcum apare din hotărârile sinoadelor protopopești, *cere cu insistință, și cu tot dreptul, regularea dotației sale.* Regulându-se dotația, preoțimea va putea înainta nestângănită pe calea apostolatului său întru regenerarea neamului.

Nădejdea acestei regenerări sunt pruncii noștri. Sănătatea sufletului lor va primeni sufletul societății întregi. „*Lăsați pruncii să vină la mine*“ exclamă și azi biserica lui Hristos când cu atâta grijă își cuprinde flica iubită carea este școala. Școala fraților, scumpa flică a bisericii, azi poartă încă haina atât de sărăcăcioasă a trecutului, deși această biserică și-a jertfit totul pentru a o îmbrăca așa cum porunceau asupritorii, amenințând, că altminterenea o sugrumă. Și biserica, mama ei, nu de poruncă, ci pentru că îi era scumpă, s'a desbrăcat pe sine, cum o maică iubitoare se desbracă, și a îmbrăcat cu sărăcia ei această școală. Dar, mai mult decât cu această haină a sărăciei, a întărit-o cu focul dragostei sufletului său. Priviți bisericuța de lemn în multe sate în ruină, rămasă astfel, pentru că și-a jertfit totul pentru școala nădejzilor zilelor de mai bine. Sufletul a fost unul, în mamă și în flică, și ce importa pe a cărei trup se așeza ceace biată aveau. Și astăzi, dacă le vedeți goale, să nu vă rușinați de ele, căci sunt ele cari au mântuit sufletul de aur al generațiilor de mucenic care suflet azi vreau să-l verse cu toată hotărârea

în neamul întregit da, dar de o mie de ori ma primejduit în bogăția sa și în libertatea sa, de cumva rămâne fără suflet. Nu te sfii fiică scumpă a bisericii mele, apropie-te la marele praznic al libertății neamului tău, căei sdrențele tale strălucesc întru isbânda luptelor și a suferințelor tale. A ta este serbătoarea, școala a bisericii, școală crescută în tinda bisericii românești. Recunoștința neamului tău trebuie să fie a ta. Dar nu numai atât, căci sufletul din tine nu vrem să-l pierdem. Fericirea neamului este legată de acel suflet.

Pentru apărarea acestui suflet am purtat luptele cele mai înverșunate în trecut.

În acordul cel mai dureros al acestor lupte din toamna anului 1918, am văzut biserica ca o mamă desperată, văzându-se părăsită aproape de foți, acoperind cu trupul său dreptul de existență al școlii sale. Pentru aceea biserica cere puțin dela ceice au părăsit-o în lupta până la sânge, și dovezile se vor publica, — când îi roagă să nu ridice glas sacrilig împotriva ei.

Soartea acestor școli este supusă judecării voastre.

Pentru a ne putea împlini misiunea la carea ne-am angajat trebuie să desăvârșim unitatea, nota esențială a ființei noastre de biserică alui Hristos. Prin aceasta unitate desăvârșită a sufletului să dovedim, că suntem ai lui Hristos și să facem dovadă lumii despre misiunea dumnezeiescului Mântuitor și despre misiunea

Revistă bisericească.

Sinodul diecezan al eparhiei gherlane, deschis prin cuvântul arhieresc pe care îl dăm la alt loc al acestui număr, s'a ținut în ziua de 12 Maiu c. Părinții sinodali s'au prezentat în număr aproape complet. S'au ținut cu totul 3 ședințe, dintre cari una pregătitoare (alegerea feliuritelor comisii). Intre chestiunile discutate, cele mai importante sunt chestiunea școlilor confesionale și a educației religioase a tinerimei, precum și aceea a intențificării apostolatului (lipsa de preoți, practicile religioase, sprijinirea presei). S'au mai discutat chestiuni referitoare la administrarea corectă a averilor bisericești-școlare precum și chestiunea concordatului. Hotărârile luate referitor la singuraticile puncte mai însemnate sperăm să le putem da în numărul proxim, împreună cu motiunea ce s'a votat în chestia concordatului. De astădată mai amintim, că sinodul a decurs în cea mai perfectă ordine, contribuind în mare măsură la cimentarea legăturilor atât de necesare între arhierie și preoții eparhiali.

La Lugoj s'a înființat o casă de editură a bisericii noastre, numită „Sionul românesc”. Ea va scoate mai de curând o serie de broșuri apologetice, parte originale, parte reeditând opurile mai de valoare ale bisericii noastre. De pe acum se anunță și vor apărea în curând: „Glasul Unirii” de Virgil Pop, „Floarea adevărului pentru pacea și dragostea de obște” de ieromonahii sf. mănăstiri din Blaj, „Petra Maior și Unirea” și altele. — Le așteptăm cu mult interes.

Școlile confesionale din județul *Târnavamare*, atât cele gr.-catolice cât și cele ortodoxe, au fost pur și simplu înghițite de strașnicul revizor școlar din Sighișoara. Atât

toate ale noastre dragostea va domni „Nimănuia rău pentru rău răsplătind, mai înainte gândind cele bune înaintea tuturor oamenilor” (Rom. 12, 17). „Binecuvântați și nu blăstămați” (Rom. 12, 14).

Credința și creștinătatea fiecăruia să se vădească prin faptele lui. Faptele vor vesti religia voastră. Din roadele ei vor cunoaște pe voi.

Încolo principiile orientării noastre sunt depuse în „magna charta” dela Alba Iulia din 1 Decembrie 1918. Într'un moment de inspirație poporul românesc de aici a rostit principiile, cari au răsărit învingătoare din cea mai înfricoșată frământare omenească.

Le-am rostit inspirați, fiindcă au învins acele principii. Și fericiți am fost, că le-am cuprins la vreme. Dară și aceea o știm, că nu pentru aceea au biruit pentru că noi le-am rostit. Fericirea noastră este într'u implinirea lor.

Drept aceea ele ne sunt busola vieții noastre cetățenești.

Intorși dară cu fața pururea spre apusul luminat, călăuziți de principiile civilizației aceluia apus, fericiți că simțim în ființa noastră pulsul arterei de viață a culturii lui, în cele mai adânci și-n cele mai sfinte sentimente ale sufletului nostru, *mândrii totdeauna, că suntem indoit romani, prin sânge și prin lege*, mulțumim lui Dumnezeu pentru credința Romei sădită în sufletul nostru, cerem să ne-o întărească până la moarte și zicem: *Cred într'una, sfântă, catolică și apostolică biserică. Amin.*

În numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului Sfânt, sub ocrotirea Preacuratei Pururea Vergure Maria declar sinodul eparhial deschis.

corpul didactic cât și edificiile școlare le-a declarat pur și simplu statificate, și asta afirmative cu asistența poporului, agitat împotriva școlii confesionale. — Astfel, ieșim tot mai mult din cadrele legii și nu știm unde-om ajunge! Șefii, ar fi bine, să cam iee aminte.

Preoții văduvi ai bisericilor ortodoxe române din întreagă țara au ținut la 12 Maiu un congres în București, sub prezidenția p. Nazarie prof. universitar. Preoțimea adunată în număr însemnat a găsit o întreagă serie de oratori (intre ei mulți laici ca Const. Disescu, Sim. Mehedinti ș. a.), cari militau pentru recăsătorirea preoților. La sfârșit s'a redactat o motiune care se va prezenta Consistorului superior bisericesc și sf. Sinod. O delegațiune care s'a prezentat Mitropolitului primat se zice că ar fi fost primită foarte binevoitor. — Se va vedea acum, care va fi rezultatul practic al acestei mișcări. Pe noi ne interesează mai ales pentru a vedea cum se va încerca modificarea unei dispoziții de sobor ecumenic, fără un atare sobor, care în veci nu se va mai putea aduna în lumea ortodoxă.

Comisiunea silvică a pădurilor grănițerești din comitatul Bistrița-Năsăud a votat din venitul pădurilor următoarele sume: pentru fondurile grănițerești (școlare și de burse) 450,000 lei; pentru internatul V. Nașcu de lângă liceul G. Coșbuc (Năsăud) 5 milioane lei plătibili în 10 ani; pentru burse la școli de specialitate 33,000 lei; pentru edificarea sediului vicarial (Năsăud) 100,000 lei; pentru casa protopopului ortodox din Bistrița 25,000 lei; pentru casa protop. gr.-cat. Nușfalău 25,000 lei; apoi alte multe ajutoare pentru felurite scopuri umanitare.

„Asociația clerului român din Bucovina în Cernăuți” a primit cu data București 11 Aprilie c. următoarea scrisoare dela biroul de petițiuni și informațiuni a prezidenției Consiliului: Dle președinte, ca rezultat al petiției DV. ministerul cultelor cu adresa Nr. 14492/921 ne încunoștințează, că *proiectul de lege* avizat de DV., (cel electoral) prevede eligibilitatea clericilor fără nici o restricțiune”.

Ca un semn de extraordinară atențiune față de Franța, Sf. părinte a delegat pentru *serbările Ioanei D'Arc* din Orleans pe cardinalul Granito di Belmonte.

Săptămâna politică.

Luni 16 Maiu c., s'a reluat activitatea parlamentară. După discuții îndelungate, majoritatea a acceptat programul guvernului de a se discuta în primele trei zile ale fiecărei săptămâni reforma agrară pentru vechiul regat, iar în ultimele trei reformele financiare și bugetul. Comunicările și interpelările vor fi dezvoltate în ședințe suplimentare, dimineața sau noaptea. În cursul acestei săptămâni s'a lucrat deja după acest program.

— Față de socialiștii, cari dupăcum arătasem în ultimul număr, au hotărât cu mare majoritate afilierea lor la internaționala a treia, guvernul a luat măsuri extraordinare. A doua zi după această hotărâre, întreg congresul socialist a fost arestat. Astfel s'a pus mâna pe toți comuniștii, în frunte cu deputatul Cristescu și alți trei deputați, cari au fost duși la Văcărești, de unde vor fi trecuți la Jilava, în fort.

— Locul deputatului comunist *Moscovici* (Ilfov), condamnat mai de mult în legătură cu amestecul său în provocarea plănuită greve generale, a fost declarat vacant, proclamân-

du-se de deputat un alt comunist, d. Petrovici. Acesta încă este acum la Jilava.

— Toate chestiile politice au căzut pe planul al doilea față cu *marea panamaud dela aprovizionare*. Comisia de lichidare a fostului subsecretariat de stat al dlui Atanasie — acum pe undeva prin Milano! —, a descoperit la depozitele de aprovizionare nemaipomenite abuzuri și neglijențe din cele mai criminale, pe urma cărora țara a păgubit miliarde. Numai la depozitul Giagoga din București s'au constatat pagube cari întrec orice închipuire, și se spune, că în marile depozite din porturile Galați, Constanța și Brăila pagubele sunt încă mult mai mari. Chestiunea agită țara întreagă, și guvernul a promis prin d. Titulescu, care însuși este în fruntea anchetei, cele mai drastice măsuri împotriva celor vinovați. Întrebarea este însă: Cine va plăti pagubele?

— *Chestiunea Sileziei superioare* este acum, după capitularea Germaniei, cea mai importantă chestiune de politică externă. Pe tema ei se părea, la începutul săptămânei, că solidaritatea aliaților se va destrămă. Pe urmă lucrurile par a se fi aplanat, dar ele pot să se încurce de nou, fiindcă Germania are în Anglia și Italia sprijin puternic.

— *Alegerile din Italia s'au făcut*. Rezultatul încă nu se cunoaște precis, dar este sigur, că bloeul național (așa numiții fasciști) au câștigat dela socialiști un însemnat număr de mandate. Din 535 mandate, câte sunt, blocul va avea la vre-o 275—90 de mandate. Aceștia împreună cu partidul catolic populist, care a luptat separat, vor putea da guvernului o majoritate mai sigură decât cea din camera trecută. Socialiștii vor avea cel mult 80—90 mandate, iar comuniștii au fost reduși aproape la zero (cel mult 10—15 mandate).

— *Germania a început să plătească*. Din suma de un miliard mărci în aur, care trebuie plătită în timp de 25 zile, a vărsat deja 150 milioane. Desarmarea încă merge treptat și în curând se va începe și darea în judecată a vinovaților de război.

— Intre *comisiunea interaliată de reparațiuni din Sofia* și între guvernul bulgar a izbucnit un conflict destul de grav. Bulgaria pare că încearcă a refuza plățile despăgubirilor de război, pretextând că nu poate s'o facă. E vorba acum, că pentru a o sili la plată, comisiunea să ia sub administrația sa căile ferate, vama și posta bulgară! O schimbare de guvern pe tema acesta nu este eschisă.

— Albanezii au cerut că prințul Wilhelm de Wied să ocupe de nou tronul Albaniei.

Moartea unui fondator.

La 14 Maiu a murit în Sebeșul săsesc fondatorul *Ioan Dregan*, fost notar public, la vârsta de 84 de ani.

Fiu de țaran fruntaș din Benic s'a ridicat la frumoasa situație socială prin propria diligență și prin folosirea darurilor cu cari l-a înzestrat Dumnezeu. *Bun român*, afirmându-se ca atare și în vremea stăpânirii ungurești, și *bun creștin*, la anul 1915 printr'un contract de donațiune încheiat între el și soția sa Virginia n. Atanasievici și între Capitlul mitropolitan din Blaj, a lăsat pentru stpendii tinerilor greco-catolici și greco-orientali, precum și pentru un parastas ce e a se sluji an de an la 24 Iunie în Catedrala din Blaj, în bani și în valori suma de 80,000 cor. Fundația poartă numele: „Ioan, Virginia și Brutus Dregan”.

Prohodul repositului a avut loc în ziua de 17 Maiu, la Sebeșul săsesc, de unde osămintele pământești au fost transportate la Lugoj spre a fi așezate definitiv în cripta familială.

La înmormântare a pontificat, cu asistența pâr. protopop Simu și a pâr. A. Marcu din Cut și a 2 lectori, pâr. canonic *Dr. V. Macaveiu*, care a spus și un adânc simțit cuvânt de mângâiere și de adio. La cimiter, pâr. protopop gr.-or. Medeanu a spus o vorbă de despărțire în numele băncii „Șebeșana“. A cântat un cor ocazional, de intelectuali și meseriași din Sebeș.

• Pe adurmitul în deplânge soția și unicul fiu, Dr. Nerva Dregan medic în Viena; numeroase alte rudeni și public numeros, fără deosebire de confesiune și naționalitate, au ținut să-i dea ultima onoare.

Facă-i Dumnezeu parte cu dreptii!

Știri mărunte.

Personale. *Duminecă dimineața, Preasfințitul mitropolit Vasile s'a reîntors, pe cum prevădusem, la reședință, pentru a lua parte la serbările de 3/15 Maiu. La începutul săptămânii viitoare va pleca la București.*

— Pâr. *Iuliu Poruțiu*, preot deficient în Câmpeni a fost reactivat ca adm. parohial în *Sohodol* (protop. Roșiei).

— La 1 Maiu c. a murit pâr. *Octavian H. Hârșan*, paroh în Gledin (eparhia Gherlei).

Serbarea de 10/23 Maiu se va serba anul acesta cu deosebit fast în țara întreagă. Pe aceasta zi se concentrează de acum înainte toate serbările naționale mai însemnate. La București mai ales serbarea se va face cu mare pompă militară.

Congresul orfanilor de războiu s'a ținut la Cluj în zilele de 15—16 Maiu a. c. în sala teatrului național. Ședința de deschidere, la care a participat și Preasfințitul Iuliu al Gherlei, a fost deosebit de solemnă. Pe urmă s'a luerat 2 zile încheiate serios și cuminte. Numărul orfanilor este de circa 200,000 dintre cari abia a patra parte este provăzută. Veniturile societății sunt de aproape 37 milioane lei din cari se susțin 81 orfelinate, cu un număr de circa 7500 orfani, restul de peste 42,000 fiind îngrijiți la domiciliu. Pentru a putea îngriji de toți orfanii, societatea ar avea lipsă de 73 milioane de lei.

Sesiunea generală a Academiei române s'a deschis în 15 Maiu la București, din partea d. Onciul. Secretarul general, d. Iacob Negruzzi a prezentat în această ședință raportul general asupra gestiunii ultime, urmându-se apoi lucrările curente ale înaltului corp.

Locale. Măine, Dumineca slăbănogului, va predica în catedrală d. prof. *Dr. Petru Pal*.

— Sub conducerea dd. prof. Valer Suciu și Ioan Moldovan 50 de elevi și eleve ale școlii normale au făcut în săptămâna a doua după Paști o frumoasă *escursiune școlară* în vechiul regat, petrecând mai multă vreme în București și Constanța. Primiți pretutindeni cu brațele deschise, *escursionistii* s'au întors cu cele mai frumoase amintiri.

— La *fondul de excursii dela liceul de fete* a contribuit dna prof. Rozica M. Șerban din Sighetul Marmăției cu suma de 100 lei.

Un mare congres economie s'a ținut în zilele de 13—14 Maiu în Alba-Iulia, sub prezidiul festului ministru Dr. Aurel Vlad. Economistii ardeleni s'au pronunțat aici asupra chestiilor arzătoare ale economiei naționale, cerând prin moțiuni energice măsuri urgente împotriva multelor rele ce bântuie pe aceste țărâmur.

Concurse la I. O. V. Secția Sibiiu a societății orfanilor (strada Măcelarilor 31) publică fără termin concurs pentru următoarele

posturi: a) un contabil; b) un cassier; c) un ajutor la serviciul administrativ în calitate de econom. Cererile să cuprindă atestatele de școală, de serviciu și indicarea pretenșiunilor de salar. Prezentarea în persoană este dorită.

Invățătorii confesionali din județul Alba de jos sunt rugați de prezidenția secției județene a Asociației Inv. să participe în număr complet la adunarea gen. din 3 și 4 Iunie în Alba-Iulia. Se vor discuta chestii cari îi interesează de aproape.

Bibliografie.

— **Au apărut:**

Arhimandritul Dionisie Simionescu, Politica în biserică. (Estras din noua revistă bisericească, București 1920.

»*Dumineca ortodoxă*“ An. III Nr. 33—4 (Red. Pr. Popescu Mălăești) București. Abon. 12 lei pe an. Iese săptămânal.

Concurs.

Senatul bisericesc român greco-catolic din comuna Telcui (Județul Bistrița-Năsăud, plasa Năsăud gara Salva) publică concurs pentru facerea unui *Iconostas* și *Amvon* în biserică parohială din Telciu.

Mărimea Iconostasului: 9 metri 50 cm. lat, 6 m 50 cm. înalt, iar până la vârful crucii va fi circa 9 m. înălțimea; Amvonul 3 m. 80 cm. înalt, 1 m. 20 lat. Materialul: lemn de brad prima calitate, bine uscat, sculptura lemn de teiu, artistic executată, treptele Amvonului lemn de stejar.

Grinzile pentru așezarea iconostasului le dă comunitatea bisericească, asemenea și material pentru pedestal, în urmă se obligă la transportul iconostasului și amvonului dela gara Salva până în loc.

Icoanele de pe iconostas vor fi în număr de cel puțin, 43, anume icoanele fundamentale, iar deasupra ușilor altarului 3 serii de icoane după prescrișele rituale ale bisericii răsăritene și după înviațiunile ce le va da parohul local. — Ușile sculptate, colonne cu capiteli sculptate și toată sculptură cu aur veritabil obdusă, atât la iconostas, cât și la amvon.

Toată pictura iconostasului se va face după modelul iconostasului bisericii catedrale românești din Sibiiu, imitând întru toate pictura fericitului în Domnul pictor Octavian Smigelschi.

Colorarea, vopsirea, poleizarea, aurirea și marmorizarea iconostasului și amvonului se vor face cu material de prima calitate solid și durabil.

Cei ce intenționează să concurgă la aceste lucrări, își vor înainta cererile lor la prezidiul senatului bisericesc din Telciu, împreună cu planurile de iconostas și amvon, cu preliminarile de spese și cu actele și documentele justificatoare în termen de 30 de zile după prima publicare a concursului în foi.

Concurenții vor avea să garanteze pentru soliditatea și durabilitatea lucrărilor lor cu averea lor mobilă și imobilă dând document în scris despre aceasta, care să se alăture la actele de concurs, ori depunând în bani gata ori în efecte de stat un vadiu de 100% din suma totală preliminară pentru lucrări; vor avea să se prezenteze în persoană la licitațiunea minuendă, ce o va ținea senatul bisericesc la terminul, pe care-l va vesti în scris concurenților.

Fiecare concurent venind în fața locului la licitație va aduce un model de chip al sfântului Niculae, ramul bisericii noastre întru toate asemenea celui din catedrala din Sibiiu, ca parohul

și poporeni să poată judeca destoinicia în pictură a concurentului.

Senatul bisericesc își susține dreptul de a alege dintre concurenți pe cel mai dextru și mai abil în lucrări artistice și care va prezenta mai mare garanță despre soliditatea, frumseța și durabilitatea lucrărilor sale, fără de a lua în conziderare mărimea sumei de bani din preliminarul de spese.

Din ședința senatului bisericesc ținută în Teleiu la 17 April 1921.

Samuil Berendi
notar supl. al senatului
director școlar.

Dr. Victor Bojor
paroh român gr.-catolic
președintele senatului bis.

Clement Câmpean (13) 1—2
prim curator, casier comunal.

AVIZ.

Casele de sub Nr. 60 din Strada Regele Ferdinand I., se vând.

Amănunte la Dl profesor *Nicolae Pop*.

Licitare.

În baza ordinului direcțiunei scaunului orfanal din Aiud, grădina din Veza cu drept de crișmărit se dă în arândă prin licitație publică Duminecă în 29 Iunie 1921 orele 11 a. m.

Blaj la 15 Maiu 1921.

(14) 1—1

Curatorul.

Se vinde

din mână liberă casa Ioanovici
:: strada „Vancea“ Nr. 240. ::

Informații dă Dl Emil Oltean. Blaj.
(10) 1 3.

Se vinde

din mână liberă o mașină de îmblătit cu motor-4 HP. cu cărbuni, — împreună cu sfârmitoare de cucuruz și trifoi. — A-se adresa la Dl IOSIF SABO, Blaj-sat. Strada gării 179. (12) 2—2

Filiata Marelor Magazine de
Manufactură și Galanterie din
BUCUREȘTI.

V. Missir Fii & Co.

Societate Anonimă.

Capital lei 50,000.000

□ □

Se va deschide peste câteva zile în Târgu-Murăș în Magazinul din Piața Regele Ferdinand Nr. 49. Tg.-Murăș—Maros-Vásárhely sub dirijarea Dnului Ioan Fogolyan asortat cu articolele cele mai moderne de manufactură Mătăsării, Galanterie, Pânzerie, Ghete etc. și Bonbonărie.

(8) 4 4